

ЯПОНСЬКИЙ КІНЕМАТОГРАФ

Зародження кіно в Японії

- Кіно як вид мистецтва з'явилося в Японії в кінці XIX століття.
- У 1896 році до Японії прийшли перші кінофільми.
- З 1899 року стали з'являтися перші фільми, зроблені японськими кінематографами
- У 1900 році з'явилися перші хронікальні стрічки.
- У 1903 році відкрився перший стаціонарний кінотеатр в Токіо.
- У 1908 році відкрилася перша кіностудія.

- ▣ Японське кіно розвивалося за законами театру. Манера акторської гри, костюми і декорації були театральними; як і в традиційному театрі Кабукі, всі жіночі ролі виконували чоловіки. В епоху «дозвукового кіно» показ фільмів супроводжував бенсі (або кацубен) - живий виконавець. На відміну від європейських тапера, він коментував, пояснював дію, що відбувається на екрані.
- ▣ Завдяки високорозвиненій культурі тіла, руху в Японських фільмах надають велику красу і виразність. Ідеалізуються особливі форми ходи, манери стояти, сидати, брати в руки речі, з'являється надзвичайна чіткість в самих проявах афектів: гніву, радості, пристрасті. Театралізоване, зовні декоративна, життя японського феодала становить благородний матеріал для сцени, екрану чи гравюрної дошки. Тут пластична виразність тіла, декоративний арабеск одягу і зачіска самурая надзвичайно гостро монтуються з геометричною упорністю японського житла, створюючи єдність лінійної ритміки цілого.
- ▣ Японські актори, що грають самураїв, з дитинства засвоюють пластичну культуру тіла, майстерність жесту і руху. Цінність цього пластичного акторського матеріалу отримує в японському кадрі самодостатнє значення і зумовлює структуру цього кадру і його роль у фільмі. Японський кадр будується на ігровому, акторському шматку, на високій культурі акторського жесту .

豊臣軍に陣中を突いた。てくのぼろがいた。

のぼろの城

11/25 全巻 11巻

- Міміка і жестикуляція у японців багато в чому відрізняється від європейської. Японський глядач, спостерігаючи героїню фільму, міміка якої була дуже виразною, дуже часто-особливо в 90-х роках 19 століття - не міг зрозуміти, що ця міміка повинна виражати. Тому кацубену довелося пояснювати глядачам, що така героїня в даний момент переживає. Скрутним для розуміння виявилася і ще одна обставина. Яка-небудь ситуація на екрані для європейця пов'язана з певним словесним змістом. Для японця ж, по-перше, всі жести і рухи можуть бути іншими (наприклад, замість заключних обіймів у любовній сцені соромливе відвернення один від одного); по-друге, слова, які при цьому говоряться, зазвичай значно відрізняються від прийнятих у Європі. Тому кацубену доводилося не тільки пояснювати, що дана ситуація є, наприклад, любовною, але для того, щоб не вийшло непорозуміння і комічного ефекту, навіть пояснювати, що «він» чи «вона» в даний момент говорять. Таким чином, просте пояснення поступово перетворювалося в якесь розігрування фільму. Для більшої «натуральності» кацубен став міняти голос: бас-передачі промови лиходіїв, тенор - для героїв - коханців, фальцет - для героїнь. У зв'язку з цим дуже скоро змінилася і роль кацубенів. Вони перетворилися в особливого роду акторів, їх пояснення стали особливим видом декламаційного мистецтва, що досягає часом граничного ступеня виразності.

- ▣ Установкою на гру актора і пояснюється надмірна тривалість цих ігрових шматків в японському кадрі, яка нам, звиклим до «блискавичної» розчленованості американського ігрового шматка, зовсім чужа. Особливу область техніки японського актора становить мистецтво фехтування, вміння володіти мечем. Образ меча обплетений цілим мереживом романтичних повір'їв. Для японця меч - майже одухотворена істота. Він часто буває об'єктом жадання, пристрасті і ненависті, не менш, ніж людина. І, звичайно, він же герой цілого ряду подій, викрадень, процесів, чвар, а часто і розподільник земних благ, станів, титулів ... У зв'язку з цим рубання на мечох є неодмінною приналежністю кожного самурайського фільму .
- ▣ Один з родоначальників японського кіно режисер Сьодзо Макіно (1878-1929) став поступово виключати з кіно театральні елементи. Прихильниками такого підходу стали молоді режисери Б. Футагава, Г. Котані, К. Усіхара, Я. Сімадзу, Д. Іто, Х. Госе, Я. Одзу.
- ▣ Перша зірка японського кіно, що знімалася у фільмах Макино Сьодзо, - М. Оное. Також в 1920-і роки зароджується мультиплікація.

Розвиток японського кіно

Поступово в японське кіно приходить реалізм.

Плідними і насиченими в японському кінематографі були 1930-ті роки. На екрані остаточно

утвердився звук, за прикладом Голлівуду з'явилася система продюсерів. Проявляється творча

манера провідних режисерів і акторів.

Японський кінематограф 1950-х - 1960-х років

Золотим століттям японського кіно вважаються 1950-і роки. Це обумовлено появою так званої

«великої шістки», яка представляє собою шість ведучих японських кінокомпаній - «Сетіку», «Тохо», «Дайей», «Тоей», «Ніккацу» і «Сінтохо» (остання збанкрутувала в 1961 г.).

Після Другої Світової війни в Японії з'являється велика кількість документальних фільмів.

Найбільш значним серед них називають фільм «Морські битви в районі Гавайських островів і

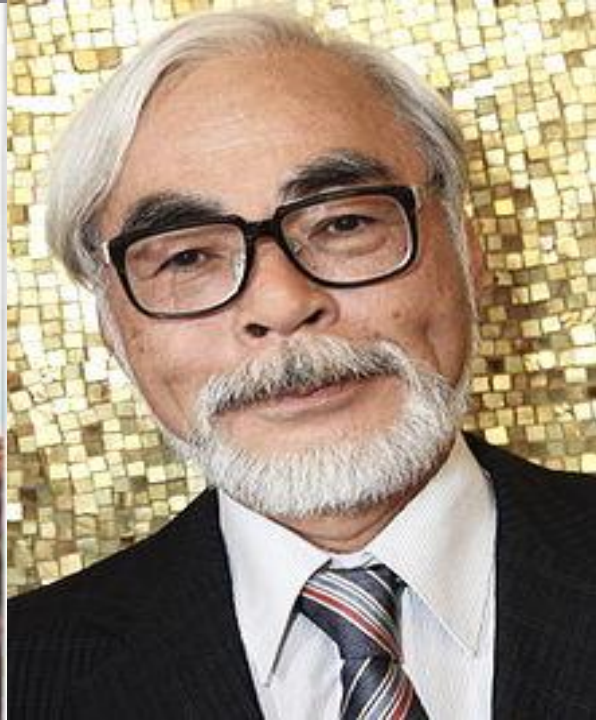
Малайського архіпелагу» режисера К. Ямамото. Режисери 50-х - 60-х років, які працювали в жанрі документалістики: С. Ямамото, К. Синдо, Т. Имаи.

До кінця 1950-х років країна вийшла на перше місце у світі з випуску фільмів. Так, в 1958 році

було випущено 504 картини, а загальне число відвідувачів кінозалів досягло майже 1,2 млрд.

Світову популярність японські кінофільми отримали завдяки режисерові Акіри Куросави, чий фільм «Расемон» завоював «Золотого лева» на Венеціанському кінофестивалі. Іншими яскравими представниками цього періоду кінематографа були режисери: Кендзі Мідзогуті, Ясудзіро Одзу, Кон Ітікава, Хідео Гося, актори: Тосіро Міфуне, Нобору Андо, Ю. Ісіхара, К. Ацумі, К. Куріхара, С. Есінага.

Японський кінематограф 1970-х років

- Цей період можна назвати періодом співробітництва. Кінематографісти Японії охоче беруть участь у спільних проектах з режисерами інших країн. Прикладом спільної роботи режисерів Японії та Росії є такі роботи, як «Дерсу Узала» (режисер Акіра Куросава), «Москва, любов моя» і «Крок» (режисер Олександр Мітта), «Мелодії білої ночі» (режисер Сергій Соловйов).

Акіра Куросава

Епоха незалежного кіно

- У 1980-ті - 1990-і роки японське кіно переживає серйозну кризу. Кінематограф відступає під натиском телебачення і відео. Крім того, на ринку прокату кіно загострюється конкуренція, з'являється величезна кількість американських фільмів. Всі ці причини, призводять до появи малобюджетного авторського кіно.
- З'являються «незалежні» молоді режисери, такі як Т. Морікава, А. Такеда, С. Кояма, Є. Моріта, Д. Ітамі, К. Огури, С. Цукамото. У своїх фільмах вони розглядають соціальні проблеми і проблеми сучасності.
- Активно розвивається кінодокументалістика і мультиплікація, створюється велика кількість науково-популярних фільмів.
- Успіх сучасної японської мультиплікації став можливий завдяки видатному майстру Тедзука Осаму, якого іноді називають японським Діснеєм.

Тедзука Осаму

Кінопремії Японії

Премія Японської Кіноакадемії (Nippon Akademī-shō) - вища кінонагорода

Японії, що присуджується Nippon Academy-Sho Association щорічно, починаючи з 1978 року, за видатні досягнення в японському кінематографі.

«Блакитна стрічка» (рідше згадується як «Синя стрічка») - премія в галузі

кінематографа, що присуджується співтовариством кіножурналістів і кінокритиків Токіо.

Кінопремія «Майніті» - щорічна кінопремія, що спонсорується газетою

«Майніті сімбун».

Фестивалі

З 1980-х років в Японії щорічно проводяться кінофестивалі:

Токійський міжнародний фестиваль

Фестиваль «Юфуїн» (префектура Ойта) та ін.

Дякую за увагу!

Підготував
учень 11-А класу
Мантач Денис